

ISTEN, SZILVA, SZÁMTAN

Valamikor udvarolt az akkor még ifjú nagynénémnek egy jóra való szám-tanár. Rendes fiatalember volt – szól a családi fáma –, úgymond a légynek sem ártott. Már eléggé előrehaladtak kapcsolatuk virányos ösvényén, és az udvarló szóba hozta az eljegyzést is. De nagynéném valamiért ódzkodott a frigtől, senki nem értette, miért. Jóképű, jómódú és jó családból való a vőlegény, akkor mi a gond? Afféle úrilányos szeméremből hezitál, gondolták, de tévedtek.

Egy nap a tanár úr bevallotta nagynénémnek: időnként társalogni szokott az Úristennel. Nehogy afféle fantáziaszüleménynek gondolja, intette nagynénémet, ténylegesen és többször is megtörtént eseményről van szó.

Nagynéném kicsit meghökkent. Nemcsak a közlés tartalma lepte meg, hanem a minden átmenet nélküli témaváltás is. Addig a mirabella szilva körül forgott a szó, melyet vidékünkön leánykaszilvának is hívnak, egyesek meg nem állják fosóka szilvának mondani, s amelynek befőzése igazi tudomány. Közönséges szilvát eltenni gyengébb elmeképességgel is lehet, de próbálkozzon bárki leánykaszilvával, az megmondja, mennyire intelligens az illető, ért-e a befőzéshez vagy nem. A mennyiségtan tanárának családja híres volt a leánykaszilva eltevéséről, tulajdonképpen gyümölcsízekre szakosodott kis konzervgyárukon tollasodtak meg.

– De hát hogy... vagyis miképpen történik ez? – kérdezte nagynéném vigyázva, nehogy kijöjjön a sodrából. Igazi úrilány nem hagyja egykönnyen kizökkenteni magát nyugalmi állapotából, vagy ami annak látszik. Együttal elegánsan felkínálta udvarlójának a visszakozás lehetőségét. Ha az úgy kívánja, tovább ismertetheti a leánykaszilva befőzésének csínját-bínját, mint ha mi sem történt volna, a kérdés erre is érthető, meghökkentő elszólására pedig boruljon jótékony homály. Ám ha mégis az Úrral folytatott diskurzus prezentálása van soron, jöjjön, aminek jönnie kell, a kérdés ennek is elébe megy.

– Hogyhogy hogy? – értette félre a számok tudora nagynéném tapintatát. Mit nem lehet ezen érteni? Hogyan mondja, hogy jól megértsek? – Hát

úgy, ahogy én itt most kiskegyeddel társalkodom: szemtől szemben, tête à tête, face to face.

Sikeresen letett érettségi vizsgája után tehetős családja jutalomként európai körutazásra küldte a számok jövődjő mesterét, azóta előszeretettel vegyített mondandójába idegen szavakat. Nagynéném, aki igenis gyors fel-fogással rendelkezett, megadóan, de nem minden kíváncsiság nélkül nyugtázta, hogy a Fennvalóval folytatott disputa lesz a téma.

Háromból ketten egy Istennel purpárlézó illetőtől a Mennyei Atya kinézete iránt érdeklődnének: tógát visel-e vagy öltönyt, gyér-e a szemöldöke vagy sűrű, ő maga cingár-e vagy testes? Mélyebb gondolkodásúak azt firtatnák, nem nyilatkozott-e, hogy mi célból teremtette a világot, vagy nem szaladt-e ki a száján, mikor lesz a világvége? De nagynéném ebben is különbözött az átlagtól, nem bombázta efféle kérdésekkel az udvarlóját, ennyit tartott fontosnak megjegyezni:

– Ferikém, remélem, begombolja a zakóját, mikor az Úristennel cseveg.

A matektanár felpörccölködött:

– Ezek a nők, ezek a nők, folyton ilyen marhaság jut eszükbe! Hát nem hallja, hát nem érti kiskegyed?! Személyesen az Úristen jelenik meg nekem, meghallgatja lényegre törő kérdéseimet, és irányadó feleletekkel viszonzza. Aztán én hallgatom végig a Fennvaló mélyreható okfejtéseit, és fűzők hozzájuk fifikás kommentárokat. Kiskegyed itt meg holmi zakóról és gombokról fecseg!

Nagynéném fontolóra vette, milyen lényegre törő kérdéseket tehet fel gavallérja az Úrnak. Megkérdezi, hogy a páros vagy a páratlan számok a kedvencei? Hogy milyen lehet a végtelenül sokismeretlenes egyenlet? Vagy kéri, mondja már meg, mi a szösznek olyanok a prímszámok, amilyenek? És miféle fifikás kommentárjai lehetnek udvarlójának az Úr okfejtéseihez? Oh, ah, hűha, azta, nahát!?

Talpig úrilány nem kíváncsiskodik direktben. Inkább csak úgy mellékesen, mintegy diszkrétén horzsolva a témát, érdeklődik bizonyos dolgokról. Nagynéném darabig kibámult az ablakon, kicsit megigazította a haját, majd miközben finoman végigsimított egy állványon trónoló aszparágusz hegyes levelein, álmatagon azt mondta:

– Mély, meleg basszbaritont képzelek az Úr hangjának.

A számok mestere csak nézett. Hogy ilyesmi is érdekelhet valakit, eszébe sem jutott. Ha a Teremtővel folytat diskurzust valaki, nem egyedül a tartalom a fontos? Hogy milyen hangfekvésben szól az Úr, kit érdekelhet?

Nagynénémet érdekelte volna. De udvarlója eddig csak összevissza lo-csogott, milyen kiadósakat palávereznek az Úrral, ám hogy miről, azt ki-felejtette. Milyen az Úristen hangja, azt is. Bár többnyire csendes, udvarias férfiúnak mutatkozott, nagynéném mégsem bízott benne. Ennek tulajdon-képpen lovagja foglalkozása volt az oka. Hogyan bízhat valakiben, aki olyan csalafinta tantárgyat oktat, mint a matematika? Trükkös tudomány az, ame-lyik el tudja hitetni az emberekkel, hogy *kétszer kettő annyi, mint négy*. Nagy-nénémnek mindig vágott az esze, nem is hitte el, hogy így van. Elsőre talán úgy tűnik. Elsőre sok minden tűnik sima ügynek, utóbb hajmeresztő dol-gok derülnek ki róla.

Úrilányság ide vagy oda, nagynénémnek fúrta az oldalát, miről beszél-get az Úr az ő udvarlójával. Inkább a Fennvaló által mondottak érdekelték volna, hódolója szavajárását már ismerte. Rövid fontolgtatás után arra ju-tott, egy gyűrűváltáshoz közeli kapcsolat feljogosítja annyi indiszkrécióra az ember lányát, hogy egyenesen rákérdezzen bizonyos dolgokra.

– Szabad tudnom, Ferikém, miről szokott ilyenkor beszélni az Úr? Meg ha lenne szíves szólni pár szót a Fennvaló hangjáról is.

Nagynéném sokat várt a választól, ehhez képest semmit sem kapott. Jö-vendőbelije a kérdéstől elsápadt, majd összeomlott. Zokogott, szavát sem lehetett venni. Időbe telt, míg újra beszédképes lett.

– Az van – vallotta be büntudatosan, miután megtörölte szemét, kifúj-ta orrát –, hogy az Úrral való beszélgetéseimről soha nem maradnak emlé-keim. Egyszerűen nem jut eszembe semmi. Úgy kimennek fejemből a rész-letek, hogy legkisebb nyomuk sem marad. Homályosan ott dereng fejemben az egész, az Úr hangja még szinte a fülemben cseng, de mihelyt valami konk-rétumot próbálok felidézni, eltűnik minden.

– Minden, de minden? – kérdezte rövid csend után csalódottan nagy-néném. Mert hátha mégis fennakadt valami apróság, jelentéktelennek vélt csekélység lovagja emlékezetének rostáján. Amiből aztán ki lehet indulni – merre is? – leginkább Isten felé.

– Az marad meg egyedül – tárta fel hódolója a prózai valóságot –, hogy utána nagyon fáj a fejem. Hidegvizes borogatást kell tenni rá, hogy elvisel-hető legyen. Ha úgy vesszük, nem nagy ár azért, hogy Isten beszél velem.

Egy fájós fej mégsem tekinthető Isten üzenetének. Vegyen be aszpirint ilyenkor, akarta mondani nagynéném, aztán mégsem mondta. Esetleg a Fennvaló intézi úgy, hogy fájjon Ferike feje, akkor a pirula nem jó, hogy ven-né ki magát: Isten ellen aszpirin.

Nem kellett pirula. Pár hét múlva nagynéném udvarlója arról számolt be, hogy a beszélgetések a Fennvalóval egyik napról a másikra elmaradtak, fejfájása sincs már. Talán kimerítettek minden témát, talán az Úrnak lett elege belőle, tény, hogy nem jelentkezik. Ő mégsem boldog. Fejfájással együtt is hiányzik neki a társalgás a Fennvalóval. A lehetőség, hogy egyszer talán nem felejtí el, amit az Úr mond neki.

Más gondja is lett Ferikének. Nagynéném lassan hidegre tette a vele való kapcsolatát. A szokásos vasárnapi vizitációk alkalmával egyre többször üzent ki, hogy nem tudja fogadni, gyengélkedik, vagy házon kívül van, migrénjét kezelteni hosszabb időre fürdőre utazott, távoli országban élő kuzinját ment meglátogatni, majd ír, vagy ha nem, akkor üzen, vagy ha azt sem, akkor azt sem.

Nem Ferikének a Fennvalóval folytatott disputái okozták a szakítást. Nagynéném nézete szerint ez éppenséggel mellette szólt. Jobb lett volna ugyan, ha Isten számos szavából emlékezik bár egy szóra, vagy legalább be tud számolni az Úr hangszínéről. De így is szép, ami vele történt, szegénynek még a feje is fáj tőle. Ám az a sumák számtan, az önhittent pöffeszkedő, de simlis *kétszer kettő annyi, mint négy* – ezt a kétes ügyletet nem lehet lenyelni! Nem jöhet nála szóba, aki ilyesmit tanít.

Igazi úrilány ne keveredjen kétes ügyletekbe. Ne implikálódjék, úgy mond. Ez fő feltétele az úrilányságnak, ebből nem lehet engedni. Nagynéném nem is implikálódott, többet nem találkozott a matektanárral. A tapintatosabb szakítások közé sorolják az ilyeneket. Bár Ferikét nem kérdezte erről senki.

Nagynéném soha nem panaszkodott, hogy megbánta volna döntését. Csak egy alkalommal, mikor már közel járt a kilencvenhez, mondta hangjában csepp sajnálkozással:

– Lánykoromban egyszer megtudhattam volna, hogyan kell jól eltenni a leánykaszilvát.